

OKRĘGOWY
INSPEKTORAT SŁUŻBY WIĘZIENNEJ
15 727 Białystok
ul. Hetmańska 89
095 66-20 501, fax 085 651-65-43

RPO-733460/13

Białystok, dnia 14.11.2013

OI/D-073/22/13/4906

**Biuro
Rzecznika Praw Obywatelskich**

Sprawa: Raport Biura Rzecznika Praw Obywatelskich
nr RPO-XVIII-733460-720/MKI

PRACOWNIA
2013 -11- 13
NR 1602

W Raporcie wydanym przez Zespół Krajowego Mechanizmu Prewencji, po wizytacji w Areszcie Śledczym w Białymstoku, Okręgowy Inspektorat Służby Więziennej w Białymstoku został zobligowany do wsparcia finansowego przy wykonaniu zaleceń wydanych Aresztowi.

Uprzejmie informuję, że potrzeby finansowe Aresztu są uwzględniane w planach finansowych OISW i przy podziale posiadanych środków pomiędzy podległe jednostki. Okręgowy Inspektorat Służby Więziennej w ramach zatwierdzonego planu finansowego na 2014 r uwzględnił zakres prac niezbędnych do wykonania w następnym roku kalendarzowym, zmierzających do realizacji wydanych zaleceń. Wielkość środków udzielonych w paragrafach 4210- zakup materiałów i wyposażenia oraz 4270- zakup usług remontowych, będzie zależała od możliwości finansowych Okręgu.

Zalecenia wymagające wykonania prac konserwacyjnych i remontowych będą wykonywane w Areszcie sukcesywnie, adekwatnie do posiadanych środków. Przewiduje się ich wykonanie w 2014 roku, za wyjątkiem zalecenia oznaczonego nr. 1.11- zabudowa kąpoków sanitarnych we wszystkich celach, która zostanie ukończona w 2017 r. Wynika to z ograniczonych środków finansowych i trudności logistycznych.

Okręgowy Inspektorat Służby Więziennej w Białymstoku będzie wspierał przedsięwzięcia remontowe i konserwacyjne w Areszcie Śledczym w Białymstoku poprzez uwzględnianie jego potrzeb przy tworzeniu planów finansowych na kolejne lata. Jednocześnie informuję, że do końca października 2013 przekazano Aresztowi na cele remontowe i konserwacyjne łącznie 336 158,00 zł. Wydatki na zakupy inwestycyjne z paragrafu 6060 wyniosły 39 648,23 zł.

INSPEKTOR
OKRĘGOWY SŁUŻBY WIĘZIENNEJ
w Białymstoku

plk mgr Mirosław Dudar

Sporządzono 3 egzemplarze:

1. adresat
2. CZSW w Warszawie, Zespół Kontroli z załącznikiem z Aresztu.
3. A/a

MP/mp

raport
26.11.2013

**Areszt Śledczy
w Białymstoku**

15 – 377 Białystok
ul. Kopernika 21 skr. pocz. 4
tel. 085 7427021 do 23 fax 085 7427024

RPO-733460/13

Białystok, dnia 2013.11.07

D/P- 072/52/ 13/ *UJRP*

2013 -11- 13

NR 1602165

Mu
2013 -11- 15

**Biuro Rzecznika Praw Obywatelskich
Al. Solidarności 77
00 – 090 Warszawa
Zespół
„Krajowy Mechanizm Prewencji”**

W nawiązaniu do pisma RPO-733460-VII-720.5/13/MKI z dnia 18.10.2013 roku oraz odnosząc się do zaleceń zawartych w Raporcie uprzejmie informuję:

1.1 w trakcie spotkania podsumowującego wizytę w dniach 23 i 24 maja 2013r. w tutejszym areszcie przedstawiciele Krajowego Mechanizmu Prewencji Biura Rzecznika Praw Obywatelskich zastępca Dyrektora powziął informację, że zdarzały się przypadki informowania wspomnianych przedstawicieli przez osadzonych o stosowaniu przemocy i bicia przez funkcjonariuszy. W związku z powyższym, Dyrektor Aresztu Śledczego w Białymstoku w dniu 03.06.2013r. powołał zespół, którego to zadaniem było przeprowadzenie czynności wyjaśniających w sprawie przypadków składania skarg przez osadzonych przedstawicielom KMP Biura Rzecznika Praw Obywatelskich stosowania przemocy i bicia przez funkcjonariuszy Służby Więziennej. W trakcie czynności przeanalizowano skargi osadzonych z lat 2011, 2012 i 2013 w kwestii traktowania przez funkcjonariuszy i pracowników SW oraz czynności prowadzone przez funkcjonariuszy OISW. Pomimo znacznej ilości skarg osadzonych we wspomnianych latach, w tym także niewłaściwego traktowania przez funkcjonariuszy, żaden z podnoszonych w nich zarzutów nie został potwierdzony w toku czynności wyjaśniających prowadzonych na szczeblu jednostki podstawowej jak i jednostek nadzorujących OISW oraz CZSW jak i Sądów Okręgowych, a wszystkie skargi po ich szczegółowym rozpoznaniu zostały uznane za bezzasadne. W trakcie czynności swoje oświadczenia złożyli także funkcjonariusze

*Zapomnianie się
15.11.2013 r. A*

pełniący służbę w bezpośrednim kontakcie z osadzonymi, bądź nadzorujący taką służbę. Całość zebranego materiału pozwolił na stwierdzenie, że w Areszcie Śledczym w Białymstoku brak jest podstaw do wszczęcia postępowania wyjaśniającego wobec jakiegokolwiek funkcjonariusza lub pracownika cywilnego. Nie stwierdzono aby pracownicy cywilni i funkcjonariusze stosowali przemoc lub bili osadzonych przebywających w tutejszej jednostce penitencjarnej. Dyrekcja i pracownicy Aresztu Śledczego w Białymstoku przywiązują bardzo dużą wagę do konieczności właściwego i zgodnego z prawem traktowania osadzonych, poszanowania ich godności i praw. Zagadnienie to jest stale kontrolowane przez kierownictwo jednostki (kontrole pełnienia służby i wizytacje oddziałów mieszkalnych) oraz organy nadzoru, w tym sędziego penitencjarnego. Osadzeni mają zagwarantowaną nieskrępowaną możliwość zgłoszenia niewłaściwego – ich zdaniem – traktowania m.in. organom rządowym i pozarządowym, kierownictwu i każdemu funkcjonariuszowi. W sytuacji powzięcia takich informacji - są one niezwłocznie wyjaśniane. We wszystkich pawilonach aresztu są zainstalowane kamery umożliwiające bezpośrednie monitorowanie i kontrolę pełnienia służby w oddziałach przez dowódcę zmiany oraz kierownictwo jednostki. Zobowiązano dowódców zmian do częstszego przypominania na odprawach służby o właściwym zachowaniu funkcjonariuszy określonych w § 13 Regulaminu w sprawie sposobu pełnienia służby przez funkcjonariuszy Służby Więziennej.

1.2 w celu zapewnienia jak najlepszych warunków skazana umieszczona była w celi dwuosobowej, znajdującej się na parterze Pawilonu B. Cella ma powierzchnię około 9,5 m², a co za tym idzie osadzona miała pełną swobodę poruszania się. Na parterze pawilonu B znajdują się również: świetlica, łazienka, gabinet lekarza, pokój wychowawcy, kaplica, aparat telefoniczny, a także wyjście na pole spacerowe, nie ma więc konieczności pokonywania schodów czy też innych barier architektonicznych. Biorąc pod uwagę powyższe, osadzona bez zbytnich przeszkód korzystała ze spacerów, kąpieli, zajęć kulturalno-oświatowych, jak również prowadziła rozmowy telefoniczne. Posiłki dostarczane były Pani przez współosadzoną, bądź funkcyjną wydającą racje żywnościowe. W trakcie pobytu osadzonej w AŚ w Białymstoku cela, w której przebywała została w miarę możliwości dostosowana do potrzeb osoby niepełnosprawnej poprzez poszerzenie wejścia do łazienki, tak aby osoba jeżdżąca na wózku inwalidzkim mogła swobodnie z niej korzystać. Pani w dniu 14.03.2013r decyzją Komisji Penitencjarnej otrzymała podgrupę klasyfikacyjną M-2/p, natomiast w dniu 15.03.2013r podjęto wobec skarżącej czynności transportowe zmierzające do przetransportowania jej do właściwej jednostki penitencjarnej, z uwzględnieniem jej niepełnosprawności. W Areszcie Śledczym w Białymstoku nie ma celi przystosowanej przystosowanej dla

osadzonej poruszającej się na wózku. W dniu 22.03.2013r pracownik Centralnego Zarządu Służby Więziennej w Warszawie wydał dyspozycję pozostawienia w/w w tutejszej jednostce z uwagi na brak wolnych miejsc zakwaterowania dla tej kategorii osadzonych. Kolejną próbę wytransportowania w/w podjęto w dniu 16.05.2013r, jak poprzednio wydano dyspozycję „pozostawić”. Pani [imię] złożyła w sądzie wnioski, o przerwę w wykonaniu kary, wnioski o warunkowe przedterminowe zwolnienie oraz prośbę o odbywanie kary w Systemie Dozoru Elektronicznego, co zgodnie z Instrukcją nr 7/2010 Dyrektora Generalnego Służby Więziennej z dnia 13.08.2010r. w sprawie transportowania skazanych uniemożliwia przetransportowanie do innej jednostki penitencjarnej bez zgody sędziego penitencjarnego do czasu rozpatrzenia wniosku. Od dnia 14.10.2013 roku skazana przebywa w Areszcie Śledczym w Warszawie -Grochowie.

1.3 zgodnie z wytycznymi Dyrektora Generalnego SW z dnia 4.10.2011 roku w sprawie wymagań technicznych i ochronnych w nowo projektowanych pawilonach zakwaterowania osadzonych należy przewidzieć co najmniej jedną celę 2-3 osobową dla osób niepełnosprawnych zlokalizowaną na parterze. Areszt Śledczy w Białymstoku jest obiektem ponad stuletnim. Bariery architektoniczne, a co za tym idzie konieczność znacznych nakładów finansowych, stanowią podstawową przeszkodę w stworzeniu takiej celi mieszkalnej. Aby sprostać potrzebom osób poruszających się na wózku inwalidzkim na oddziale damskim w 2013 roku kącik sanitarny w jednej z cel mieszkalnych znajdującej się na parterze budynku, został dostosowany do potrzeb osób niepełnosprawnych. Ponadto podczas remontu łaźni na oddziale damskim, który zaplanowano na rok 2015, będą zamontowane uchwyty ułatwiające korzystanie z niej osób niepełnosprawnych. Zostaną również zlikwidowane progi, ułatwiając dojazd wózkiem inwalidzkim z celi mieszkalnej do łaźni. We wszystkich kącikach sanitarnych izby chorych znajdują się prysznice. W kąciku sanitarnym w celi izby chorych zamontowane są uchwyty, które umożliwiają sprawniejszą obsługę osób niepełnosprawnych.

1.4 Dyrektor Generalny Służby Więziennej pismem BO-070/15/12/605 z dnia 2 kwietnia 2012 r. polecił w trybie bezzwłocznym „pkt 5. We wszystkich możliwych przypadkach przypadkach stosować przenośną kamerę video dla dokumentowania stosowania środków przymusu bezpośredniego.” W trybie długofalowym „pkt 1. W miarę posiadanych Środków i możliwości technicznych dążyć do instalowania kamer w przedsionkach cel zabezpieczających”. Z tych też względów brak było podstaw do wyłączenia kamery w przedsionku celi zabezpieczającej.

1.5 środki przymusu bezpośredniego stosowane są nie dłużej niż wymaga tego potrzeba. Skoro osoba decyzyjna uznała, że nie ustały przesłanki stosowania śpb w postaci celi

zabezpieczającej, pasa obezwładniającego jednoczęściowego i kasku ochronnego (co do tego nie mają również zastrzeżeń przedstawiciele KMP Biura Rzecznika Praw Obywatelskich), a samo stosowanie śpb miało związek fizyczną agresją osadzonego skierowaną przeciwko sobie jak i osobom trzecim, to w tym momencie niewskazane jest oswobodzenie obydwu rąk nawet do jedzenia czy wykonania czynności higienicznych. Zauważyć należy, że na czas tych czynności (co jest zarejestrowane i dołączone do dokumentacji) osadzony miał oswobodzoną jedną rękę i nie miał większych trudności z funkcjonowaniem.

1.6 uprawnienia dyrektorów jednostek penitencjarnych do określania miejsc i pomieszczeń mogących podlegać monitorowaniu oraz fakultatywne przesłanki umieszczania w celi monitorowanej zostały jasno określone przez ustawodawcę w art. 73a kkw oraz art. 116 §5a kkw. W Areszcie Śledczym w Białymstoku zastosowanie monitoringu na podstawie art. 116 §5a kkw ma obecnie formę pisemnej decyzji, wraz z jej uzasadnieniem, doręczonej lub ogłoszonej skazanej lub skazanemu, któremu przysługuje skarga w trybie 7§3 kkw do właściwego sądu penitencjarnego. Osadzone w celi nr 15 takie decyzje otrzymały.

1.7 Monitory na terenie pawilonu B w dyżurce zainstalowane są nad biurkiem oddziałowej, w zasięgu jej wzroku, gdyż pozostałe trzy ściany stanowią przeszklone okna. W I kwartale 2014 roku zaplanowano okleinowanie szyb dyżurki folią. Uniemożliwi to zapoznawanie się z wyświetlanym obrazem na monitorach przez osoby do tego nieuprawnione.

1.8 z dniem 1 kwietnia 2013r. Dyrektor Generalny SW zawiesił funkcjonowanie w Areszcie Śledczym w Białymstoku oddziału dla osadzonych stwarzających poważne zagrożenia społeczne albo poważne zagrożenie dla bezpieczeństwa zakładu i od tamtej chwili jest to normalny oddział mieszkalny z zabezpieczeniami techniczno-ochronnymi przewidzianymi § 77 Rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 31.10.2003 roku w sprawie sposobów ochrony jednostek organizacyjnych Służby Więziennej określonymi, w tym także przewidziane § 77 pkt 1 lit. K – urządzenia telewizji przemysłowej. Uprawnienia dyrektorów jednostek penitencjarnych do określania miejsc i pomieszczeń mogących podlegać monitorowaniu oraz fakultatywne przesłanki umieszczania w celi monitorowanej zostały jasno określone przez ustawodawcę w art. 73a kkw oraz art. 116§ 5a kkw. W Areszcie Śledczym w Białymstoku zastosowanie monitoringu na podstawie art. 116§ 5a kkw ma obecnie formę pisemnej decyzji, wraz z jej uzasadnieniem, doręczonej lub ogłoszonej skazanej lub skazanemu, któremu przysługuje skarga w trybie art. 7§ 3 kkw do właściwego sądu penitencjarnego Wobec osadzonych tam zakwaterowanych, a nie zakwalifikowanych do osadzonych stwarzających poważne

zagrożenie społeczne albo poważne zagrożenie dla bezpieczeństwa zakładu nie stosuje się przedsięwzięć przewidzianych dla osadzonych tzw. „N”.

1.9 remont celi nr 437 i 438 zostanie ujęty w „Harmonogramie prac remontowo - budowlanych” na rok 2014, w konsekwencji zostanie przeprowadzony generalny remont powyższych cel mieszkalnych.

1.10 Działania mające zapewnić równy dostęp do zajęć kulturalno – oświatowych wszystkim osadzonym (skazanym i tymczasowo aresztowanym) oraz rozszerzenie oferty działań w tej dziedzinie podejmowane są na bieżąco. Osoby tymczasowo aresztowane mają dostęp do praktycznie wszystkich organizowanych form działalności kulturalno – oświatowych oraz sportowych, z uwzględnieniem jedynie ograniczeń wynikających z konieczności zapewnienia izolacji oraz konieczności uzyskania zgody prokuratury lub sądu. Podjęto również wstępne ustalenia mające na celu przywrócenie pomieszczenia świetlicy na poziomie oddziału IV pawilonu A. Na terenie Aresztu Śledczego w Białymstoku prowadzone są programy resocjalizacyjne oraz zajęcia kulturalno-oświatowe i zajęcia kultury fizycznej i sportu zgodnie z Zarządzenia nr 2 DGSW z dnia 24 lutego 2004 roku. Skazani i tymczasowo aresztowani mają do dyspozycji 7 pomieszczeń, w które są wyposażone w większości w urządzenia i sprzęt do zajęć sportowych i rekreacyjnych. Świetlice oddziałowe dostępne są dla osadzonych codziennie. Od 2010 roku działają koła: rekreacji ruchowej, tenisa stołowego, szachów, brydża towarzyskiego. Cyklicznie organizowane są turnieje i konkursy. Większość z osadzonych korzysta z księgozbioru biblioteki. W zakresie pracy kulturalno-oświatowej prowadziliśmy między innymi następujące działania: Na bieżąco zapewnia się gazety ze zwrotów do korzystania przez osadzonych (biblioteki, świetlic i bezpośrednio do cel mieszkalnych), odnowiono tablice informacyjnych na wszystkich oddziałach, spektakl dla skazanych pt. „Złodzieje życia”, udział skazanych kobiet w grupie teatralnej „Warto” pod kierownictwem Pani (obecnie Pani), konkurs plastyczny organizowany we współpracy z KWP Białystok, zajęcia plastyczne pod kierownictwem Pana – wolontariusz Stowarzyszenia „Holos”, widowisko dla osadzonych „Złudzenia, a uzależnienia”, dwa spektakle dla osadzonych „Skrzydła, którymi kołyszysz”, w związku z obchodami Dnia Ziemi w Areszcie Śledczym w Białymstoku przeprowadzono akcję sprzątania ulic miejskich połączoną z edukacją osadzonych w zakresie właściwej segregacji odpadów, odbyło się uroczyste spotkanie przedstawicieli Komendy Wojewódzkiej Policji w Białymstoku, Aresztu Śledczego w Białymstoku oraz studentów i osadzonych. Podczas spotkania dokonano podsumowania projektu „Powrót”, który był kontynuacją wcześniej realizowanego projektu pod nazwą „Nie bądźmy obojętni”, projekcje filmów edukacyjnych dla skazanych realizowane przez przedstawicieli związków

wyznaniowych – zajęcia cykliczne, spotkania skazanych z dyplomowanym ikonografem – wykłady, w okresie od czerwca do sierpnia 2012 roku realizacja pierwszego projektu nauki pisania ikon dla skazanych pt. „Ikony zza krat” - zajęcia cykliczne, dwa spektakle profilaktyczne „Piraci” dla skazanych (kobiet i mężczyzn), realizowane przez aktorki, występ chóru „Lacrimosa” z Milanówka, w związku z ogólnopolską akcją „Sprzątanie świata” zbieranie śmieci przez skazanych na miejskich ulicach, zlikwidowanie tzw. „dzikiego wysypiska”, uroczyste podsumowanie pierwszego projektu pisania ikon dla skazanych „Ikony zza krat” z udziałem ordynariusza diecezji białostocko - gdańskiej Jego Ekscelencji Biskupa Jakuba. Poświęcenie ikon napisanych przez skazanych podczas trwania projektu, połączone z wystawą ikon i zdjęć o tematyce sakralnej we współpracy z serwisem ORTHPHOTO oraz Prawosławną Diecezją Białostocko – Gdańską, w ramach obchodów światowego dnia zwierząt, w ramach festiwalu „Przeczytać Białystok” i akcji „TuczyTAMy” aktorzy Teatru dramatycznego w Białymstoku czytali lektury dla osadzonych (kobiet i mężczyzn), w listopadzie 2012 dziewięciu skazanych z Aresztu Śledczego w Białymstoku zostało nagrodzonych za udział w XXI Ogólnopolskim i IX Międzynarodowym Przeglądzie Sztuki Więziennej organizowanym przez ZK Sztum, w dniach od 19.11.2012 do końca miesiąca trwa zbiórka książek do kąciaków dla dzieci w salach widzeń aresztów śledczych i zakładów karnych okręgu białostockiego. Tą akcją propagujemy wśród białostoczan ideę czytania dzieciom przez rodziców, w listopadzie 2012 ruszył drugi projekt pisania ikon „Ikony zza krat” dla osadzonych kobiet, zajęcia dla skazanych (2 grupy) z aktywizacji zawodowej pt. „Świadczenie pracy na podstawie umów prawa pracy oraz umów cywilnoprawnych”, zajęcia dla skazanych z zakresu profilaktyki antyprzemocowej prowadzone przez pracowników Ośrodka Interwencji Kryzysowej, kwesta na rzecz WOŚP, zajęcia cykliczne dla osadzonych kobiet i mężczyzn o tematyce plastycznej, psychoruchowej (oddział damski) oraz reżyserskiej we współpracy z Panem reżyserem , podczas których powstaje film w technice poklatkowej, od kwietnia 2013 ruszył trzeci projekt pisania ikon „Ikony zza krat”, dla osadzonych kobiet, projekt „Powrót”, który był kontynuacją wcześniej realizowanego projektu pod nazwą „Nie bądźmy obojętni” przy współpracy z KWP, Centrum Profilaktyki i Edukacji PROFED – zajęcia z zakresu udzielania pierwszej pomocy, 3 występy grupy teatralnej WARTO w tym 2 poza teren jednostki na terenie szkół (spektakl przygotowany dla dzieci), cykliczne audycje radiowęzła, konkursy organizowane przez pracowników radiowęzła oraz ogólnopolskie o różnorodnej tematyce, współpraca z MOPR (OIK) w Białymstoku program oddziaływań korekcyjno-edukacyjnych wobec osób stosujących przemoc – zajęcia cykliczne, zajęcia dla osób stosujących przemoc Duluth, ART, Uroczystości związane z Bożym Narodzeniem oraz Wielkanocą, osadzone kobiety wykonują drobne robótki

ręczne na cele charytatywne w porozumieniu ze Stowarzyszeniem „Droga”, osadzeni pod nadzorem wychowawcy ds. kulturalno – oświatowych redagują gazetkę pt. „Kwartalnik”, czytanie lektury osadzonym kobietom oraz mężczyznom w ramach akcji Teatru Dramatycznego „Tuczytamy”, dwa koncerty z udziałem nauczyciela i absolwenta Państwowej Szkoły Muzycznej w Białymstoku, którego słuchaczami były kobiety jak również mężczyźni osadzeni w tutejszej jednostce penitencjarnej, Stowarzyszenie „FAROS” z siedzibą w Białymstoku – program edukacyjno – profilaktyczny „Pułapka uzależnień” jest elementem profilaktyki II stopnia obejmującym bezpośrednio oddziaływanie edukacyjne i psychoedukacyjne na wybrana grupę ludzi, ćwiczenie umiejętności społecznych, skierowany do osób nadużywających alkoholu osadzonych w Zakładach Karnych i Aresztach Śledczych. Celem projektu jest stworzenie sytuacji psychokorekcyjnej, w której uczestnik będzie mógł uzyskać odpowiednią wiedzę oraz zdobyć umiejętności, które będzie mógł wykorzystać w różnych momentach życia bez wspomaganie się alkoholem.

Z uwagi na pobyt w oddziale zarówno skazanych jak i osób tymczasowo aresztowanych zajęcia odbywają się zgodnie z zatwierdzonym planem, niemniej zapewnia się korzystanie z pomieszczenia świetlicy przez inne (niż wyznaczone planem) grupy osadzonych, o ile to pomieszczenie nie jest wykorzystywane przez daną grupę. Wszystkie świetlice aresztu stale są zaopatrzone w niezbędny sprzęt do zajęć świetlicowych. Zajęcia określonych grup osadzonych w świetlicach oddziałów ustalane są w oparciu o ilość grup izolacyjnych w areszcie, konieczność zapewnienia bezpieczeństwa osobistego w czasie odbywania kary. Bierze się również pod uwagę decyzję klasyfikacyjną, konieczność oddzielenia skazanych od tymczasowo aresztowanych, zalecenia lekarskie, potrzebę kształtowania właściwej atmosfery wśród osadzonych, konieczność zapobiegania samoagresji i popełniania przestępstw w trakcie odbywania kary, zalecenia lekarskie i psychologiczne. Osadzeni uczestniczą w konkursach organizowanych na terenie aresztu oraz mogą brać udział w konkursach ogólnopolskich, o różnorodnej tematyce. Mają również możliwość samokształcenia – m.in. dostępne są w stałej ofercie książki do nauki języków obcych oraz rozwijania swoich zainteresowań. Osadzeni otrzymują prasę z tzw. zwrotów – wydania gazet z poprzednich dni. Zapewniona jest wymiana książek. Osadzeni mają stały dostęp do materiałów edukacyjnych z zakresu przeciwdziałania przemocy, przemocy, profilaktyki uzależnień oraz opisujące podstawowe ćwiczenia fizyczne, (w tym opracowane dla osadzonych w areszcie „edukatory”).

1.11 zgodnie z zaleceniami Dyrektora Generalnego Służby Więziennej, zabudowę kącików sanitarnych w celach mieszkalnych, jednostki penitencjarne winne zakończyć do roku 2017. Informuję, iż w roku 2013 całkowicie zabudowano kąciki sanitarne w 14 celach

mieszkalnych. Zabudowa kąpoków sanitarnych we wszystkich oddziałach mieszkalnych Aresztu Śledczego w Białymstoku będzie przebiegała stopniowo. W „Harmonogramie prac remontowo - budowlanych na roku 2014” zostaną ujęte prace związane z zabudową kąpoków sanitarnych cel mieszkalnych oddziału I pawilonu A.

1.12 we wszystkich łazniach Aresztu Śledczego w Białymstoku zostaną wykonane przesłony między stanowiskami prysznicowymi. Prace rozpoczną się w pawilonie A. Jeżeli środki finansowe będą wystarczające zostaną wykonane przesłony między stanowiskami prysznicowymi, we wszystkich łazniach pawilonu A w roku 2014. Natomiast generalny remont łazni w oddziale damskim wraz z wykonaniem przesłon między stanowiskami prysznicowymi, nastąpi w roku 2015 jeżeli środki finansowe będą wystarczające.

1.13 zgodnie z § 30 ust. 3 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dn. 25.08.2003 r. w sprawie regulaminu organizacyjno – porządkowego wykonywania kary pozbawienia wolności i § 32 ust. 4 regulaminu organizacyjno – porządkowego wykonywania tymczasowego aresztowania osadzeni mężczyźni w areszcie korzystają co najmniej raz w tygodniu z kąpiei. Z uwagi na dużą populację wszystkich kategorii osadzonych oraz potrzebę sprawnego zabezpieczenia kąpiei osadzonych utworzono we wszystkich oddziałach pawilonu A odrębne łaznie dla osadzonych. Osadzeni zatrudnieni mogą korzystać z kąpiei po każdym przepracowanym dniu. W przypadku wskazań lekarskich częstotliwość kąpiei osadzonych jest zawsze zwiększana.

1.14 w przypadku jeżeli środki finansowe, którymi będzie dysponował Areszt Śledczy w Białymstoku będą wystarczające oraz nie będzie występowało zjawisko przeludnienia jednostki penitencjarnej zostanie wdrożona procedura przywrócenia pomieszczenia świetlicy na poziomie oddziału IV pawilonu A.

1.15 jeżeli środki finansowe, którymi będzie dysponował Areszt Śledczy w Białymstoku będą wystarczające to częściowe zadaszenie pól spacerowych, użytkowanych przez kobiety stanie się faktem w roku 2014.

1.16 Osadzenie skazanego w celi izby chorych konieczne było z uwagi na brak możliwości osadzenia go w celach mieszkalnych. W sytuacji częstego przeludnienia oddziałów na terenie pawilonu A i C i D (takie zjawisko występowało między innymi w maju 2013 roku) oraz konieczności właściwego rozmieszczenia, przy uwzględnieniu wszelkich związanych z tym kryteriów, wszystkich kategorii osadzonych: skazanych młodocianych, odbywających karę pozbawienia wolności po raz pierwszy, recydywistów penitencjarnych w przypadku, tymczasowo aresztowanych gdy nie ma osadzonych kwalifikujących się do osadzenia w izbie chorych z powodu leczenia było to jedyne wolne pomieszczenie oddziału pawilonu A i C i D. Spełnia ono wszelkie wymagania techniczno - ochronne jakie przewidziane są dla celi mieszkalnej. Nie było wówczas innej możliwości osadzenia skazanego. Z uwagi na

potrzebę podjęcia działań profilaktycznych w celu przeciwdziałania ewentualnym zachowaniom autoagresywnym skazanego w początkowej fazie pobytu w izolacji podjęto powyższą decyzję. Osadzeni przyjęci do aresztu – zgodnie z dyspozycją art. 79b. § 1 kkw – są zawsze umieszczani w wyznaczonych celach przejściowych w oddziale I pawilonu A. W Areszcie Śledczym w Białymstoku osadzeni są umieszczani w Izbie Chorych zgodnie z zaleceniami lekarza.

1.17 Na podstawie art. 73 § 2 kkw oraz § 14 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dn. 25.08.2003r. w sprawie regulaminu organizacyjno - porządkowego wykonywania kary pozbawienia wolności Dyrektor Aresztu Śledczego w Białymstoku ustalił porządek wewnętrzny Zarządzeniem Nr 14/2013 z dnia 2.07.2013r. w sprawie porządku wewnętrznego Aresztu Śledczego w Białymstoku i Zarządzeniem Nr 15 z dnia 2.07.2013r. w sprawie porządku wewnętrznego zakładu karnego dla recydywistów penitencjarnych typu zamkniętego oraz oddziału pawilonu C Aresztu Śledczego w Białymstoku określający m.in. w : **§ 60.1.** Skazani, którzy są osadzeni w Pawilonie A mogą korzystać z samoinkasujących aparatów telefonicznych, zainstalowanych w Areszcie w oddziale mieszkalnym I i Ośrodku Diagnostycznym raz w tygodniu, w dni powszednie w godzinach 9.00 – 18.00, poza porami wyznaczonymi porządkiem dnia na spożywanie posiłków...

2. Skazane kobiety osadzone w oddziale pawilonu B mogą korzystać raz w tygodniu od poniedziałku do piątku w godzinach 9.00 – 18.00 z samoinkasującego aparatu telefonicznego zainstalowanego w oddziale, poza porami wyznaczonymi porządkiem dnia na spożywanie posiłków.

3. Skazani, którzy są osadzeni w oddziale Pawilonu D mogą korzystać z samoinkasującego aparatu telefonicznego zainstalowanego w oddziale dwa razy w tygodniu od poniedziałku do piątku w godzinach 8.00 – 18.00, poza porami wyznaczonymi porządkiem dnia na spożywanie posiłków.

4. Zgłoszenia na rozmowy telefoniczne przyjmowane są przez funkcjonariusza podczas przeprowadzania apelu porannego i wieczornego. Porę umożliwienia korzystania z aparatu telefonicznego ustala oddziałowy dostosowując ją do zatwierdzonych planów spacerów, łaźni itp., oraz czynności procesowych lub zatrudnienia.

5. Skazani, po uprzednim zgłoszeniu i przekazaniu numeru telefonu jego obrońcy, mogą prowadzić rozmowy telefoniczne z ich obrońcami codziennie w dni robocze od poniedziałku do piątku, w godzinach 8.00 – 16.00 z aparatów samoinkasujących zainstalowanych w oddziałach mieszkalnych. Ograniczeń określonych w § 60 ust. 4 i § 61 nie stosuje się.

§ 61. W celu umożliwienia przeprowadzenia rozmów telefonicznych przez większą liczbę skazanych czas korzystania z aparatu telefonicznego przez skazanego określa się na nie

dłużej niż 10 minut. Skazanym, którzy są osadzeni w Pawilonie D czas rozmowy telefonicznej określa się na nie dłużej niż 15 minut.

§ 62. W szczególnie uzasadnionych przypadkach zgodę na rozmowę telefoniczną w innym terminie niż określony w § 60, może wydać Dyrektor Aresztu.

§ 56. 1. Skazani mogą korzystać z samoinkasujących aparatów telefonicznych po uprzednim pisemnym zgłoszeniu.

2. Skazani zakwaterowani w oddziale III Pawilonu A Aresztu mogą korzystać z samoinkasujących aparatów telefonicznych, zainstalowanych w oddziale, od poniedziałku do soboty w godzinach 9.00 – 18.00, poza porami wyznaczonymi porządkiem dnia na spożywanie posiłków...

3. Skazani, którzy są zakwaterowani w oddziale Pawilonu C mogą korzystać raz w tygodniu z samoinkasującego aparatu telefonicznego zainstalowanego w oddziale w godzinach 9.00 – 18.00, poza porami wyznaczonymi porządkiem dnia na spożywanie posiłków.

4. Skazany może korzystać z samoinkasującego aparatu telefonicznego raz dziennie. Czas rozmowy nie może przekraczać 10 minut.

5. Zgłoszenia na rozmowy telefoniczne przyjmowane są przez funkcjonariusza podczas przeprowadzania apelu porannego i wieczornego. Porę umożliwienia korzystania z aparatu telefonicznego ustala oddziałowy dostosowując ją do zatwierdzonych planów spacerów, łaźni itp., oraz czynności procesowych lub zatrudnienia.

6. Skazani, po uprzednim zgłoszeniu i przekazaniu numeru telefonu jego obrońcy, mogą prowadzić rozmowy telefoniczne z ich obrońcami codziennie od poniedziałku do piątku, w godzinach 8.00 – 16.00 z aparatów samoinkasujących zainstalowanych w oddziałach mieszkalnych. Ograniczeń określonych w § 56 ust.4 i 5 nie stosuje się.

§ 57. W szczególnie uzasadnionych przypadkach zgodę na rozmowę telefoniczną w innym terminie niż określony w § 56, może wydać Dyrektor Aresztu.

Skazani mają możliwość zwrócenia się z prośbą o przedłużenie czasu rozmowy, przeprowadzenie jej w dogodnym dla siebie i osoby, do której telefonuje terminie oraz dodatkowej rozmowy telefonicznej. Ograniczenia ilości oraz czasu trwania rozmów telefonicznych w tutejszej jednostce podyktowane jest bardzo dużą liczbą osadzonych uprawnionych do takich rozmów oraz małą liczbą aparatów samoinkasujących.

Przeanalizowano wykorzystanie tych aparatów i dostosowano ilość oraz długość rozmów w taki sposób, aby każdy ze skazanych mógł co najmniej raz w tygodniu z takiej rozmowy skorzystać. Z poczynionych ustaleń wynika, że większość osadzonych ma dostęp do aparatów telefonicznych 2 razy w tygodniu. Ponadto każdy z nich ma nieograniczony dostęp do rozmów z adwokatem oraz każdy skazany, co również jest uregulowane

zarządzeniami Dyrektora w sprawie porządku wewnętrznego, może wystąpić z prośbą o dodatkowy telefon w innym terminie. Takie prośby zazwyczaj rozpatrywane są pozytywnie.

1.18 zdaniem Centralnego Zarządu Służby Więziennej za prawidłowy i słuszny należy uznać pogląd, że interpretując łącznie przepisy art. 215 § 1 Kkw i art. 217c Kkw, nie sposób wywieść normy prawnej, przyznającej osobie tymczasowo aresztowanej uprawnienie do porozumiewania się z obrońcą lub pełnomocnikiem rozmów telefonicznych. Gdyby nawet rozmowy telefoniczne uznać także za korespondencję, to przepis art. 217c Kkw stanowi wyraźny i bezwzględny zakaz możliwości korzystania przez osoby tymczasowo aresztowane z aparatu telefonicznego - pismo Dyrektora Generalnego Służby Więziennej BPR -023-21/12/714 z dnia 21 marca 2012 roku.

1.19 w 2012 roku zostało przeprowadzone szkolenia ogólnozakładowe dla funkcjonariuszy i pracowników Służby Więziennej z zakresu "Osobowość – stres – zdrowie: rola zachowań zdrowotnych w środowisku pracy", a w roku 2013 szkolenie przewidziane dla ogółu funkcjonariuszy i pracowników SW w zakresie „Znaczenie zespołu przewlekłego zmęczenia w procesie realizowania zadań służbowych” – powyższe szkolenia przeprowadzili psychologowie Zakładu Opieki Zdrowotnej Medycyny Pracy Służby Więziennej w Białymstoku.

Cyklicznie organizowane są również kilkudniowe szkolenia realizowane przez psychologów Zakładu Opieki Zdrowotnej Medycyny Pracy Służby Więziennej w Białymstoku z zakresu „Treningu umiejętności psychospołecznych”, które przede wszystkim ukierunkowane są na aktywne i bierno formy wypoczynku – zarządzanie stresem jak również radzenie sobie w sytuacjach trudnych stresowych, budowanie systemu wsparcia i poszukiwania pomocy w tym zakresie.

Funkcjonariusze mają możliwość skorzystania z warsztatów „Być osobą aktywną”, których głównym celem jest świadome pomnażanie różnych aspektów własnego zdrowia, a także konstruktywne redukcje stresu oraz profilaktyka wypalenia zawodowego.

Szkolenie z zakresu „Prawa osadzonych” zostanie włączone do harmonogramu szkoleń ogólnozakładowych na rok 2014.

1.20 na podstawie art. 73 § 2 kkw oraz § 14 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dn. 25.08.2003r. w sprawie regulaminu organizacyjno - porządkowego wykonywania kary pozbawienia wolności Dyrektor Aresztu Śledczego w Białymstoku ustalił porządek wewnętrzny Zarządzeniem Nr 14/2013 z dnia 2.07.2013r. w sprawie porządku wewnętrznego Aresztu Śledczego w Białymstoku i Zarządzeniem Nr 15 z dnia 2.07.2013r. w sprawie porządku wewnętrznego zakładu karnego dla recydywistów penitencjarnych

typu zamkniętego oraz oddziału pawilonu C Aresztu Śledczego w Białymstoku - wprowadzono możliwość odbywania widzeń osadzonym w dni wolne od pracy i niektóre dni świąteczne. Od dnia 15 lipca 2013 roku widzenia w tutejszej jednostki odbywają się w robocze poniedziałki, wtorki, środy, wszystkie niedziele oraz w dni ustawowo wolne od pracy - pierwszy dzień Wielkanocy, 3 maja, 11 listopada oraz pierwszy dzień Bożego Narodzenia niezależnie od obrządku.

1.21 praktyka wymiany bądź naprawy zużytego, zniszczonego sprzętu kwaterunkowego stosowana jest w Areszcie Śledczym w Białymstoku ciągle i regularnie. Dla przykładu: w roku 2012 wyremontowano 223 taboretów i 171 szafek żywnościowych a w 2013 odpowiednio 180 i 180. Bardzo pomocni w tym zakresie są kwatermistrzowie oddziałów, którzy bezpośrednio przyjmują zgłoszenia o zniszczeniach, zużyciach i nadzorują wymianę. Dotyczy to również materaców i koców.

1.22 i 1.23 wymiana sprzętu kwaterunkowego jak również dostosowywanie już posiadanego sprzętu do stanu, o którym piszą przedstawiciele zespołu „Krajowy Mechanizm Prewencji” (wyposażenie łóżek w drabinki, zabezpieczenia oraz wyposażenie cel mieszkalnych szafki bądź szuflady na odzież) wymaga dużych nakładów finansowych.

W 2013 roku realizowane były w zakresie sprzętu kwaterunkowego, zakupy centralne, czyli zarządzane i organizowane przez Centralny Zarząd Służby Więziennej w Warszawie. W tymże roku :

- 48 łóżek więziennych zostało generalnie wyremontowanych
- do wyremontowanych łóżek przymocowano drabinki
- do górnych łóżek zamontowano barierki
- zakupiono 48 szuflad podłóżkowych na osobiste rzeczy osadzonych

Powyższa praktyka będzie kontynuowana w latach następnych w miarę posiadania środków finansowych przez Areszt Śledczy w Białymstoku jak również kontynuowania praktyki centralnych zakupów.

Dziękuję za
Z poważaniem
Aresztu Śledczego w Białymstoku
ppłk mgr Wojciech Przymowski

Wykonano w 4 egzemplarzach:

- 1 egz. - Adresat
- 2 egz. - CZSW Zespół Kontroli – d/w, 02-521 Warszawa, ul. Rakowiecka 37A.
- 3 egz. - OISW w Białymstoku – d/w
- 4 egz. - a/a.

cl/cl

**BIURO
RZECZNIKA PRAW OBYWATELSKICH**

RPO-733460-VII-720.5/13/MKI

00-090 Warszawa Tel. centr. 22 551 77 00

Al. Solidarności 77 Fax 22 827 64 53

Katowice, 2014 -01- 14

**Pan
pplk mgr Krzysztof Prażmowski
Dyrektor Aresztu Śledczego
w Białymstoku
ul. Kopernika 21
15 – 377 Białystok**

Zespół
„Krajowy Mechanizm Prewencji”

Szanowny Panie Dyrektorze,

W nawiązaniu do pisma z dnia 7 listopada 2013 r. (data wpływu do Biura Rzecznika Praw Obywatelskich 13 listopada 2013 r.) uprzejmie dziękuję za ustosunkowanie się do wniosków i zaleceń zawartych w Raporcie przedstawicieli KMP (dalej: Raport) z wizytacji kierowanej przez Pana jednostki.

Pragnę podkreślić, iż pracownicy Krajowego Mechanizmu Prewencji podtrzymują wyrażone w Raporcie stanowisko, zgodnie z którym osadzonej w trakcie pobytu w Areszcie Śledczym w Białymstoku nie zostały zapewnione warunki bytowe adekwatne do stopnia jej niepełnosprawności. Ponownego podkreślenia wymaga fakt, że w dniu wizytacji osadzona zademonstrowała wizytującym ograniczenia, z którymi musi zmagać się w trakcie pobytu w celi. W szczególności zwróciła uwagę na brak możliwości wjazdu wózkiem do kąpika sanitarnego oraz konieczność przenoszenia ciężaru ciała na muszlę klozetową w oparciu o elementy niskiej zabudowy kąpika. Poinformowała również o problemach przy kąpieli, wynikających z braku w łaźni urządzeń ułatwiających jej samodzielne dokonywanie czynności higienicznych. Przedstawiciele KMP dostrzegli także wysoki próg w drzwiach wejściowych do celi, znacznie utrudniający wjazd do niej wózkiem.

Oprócz powyższego pragnę dodać, iż w ocenie pracowników KMP, działania mające na celu dostosowanie jednostki do potrzeb osób niepełnosprawnych powinny zostać zintensyfikowane i powinny objąć nie tylko oddział damski, ale również oddziały męskie.

Jest to konieczne, ponieważ zgodnie z przyjętą w dniu 1 sierpnia 1997 r. przez Sejm RP Kartą Praw Osób Niepełnosprawnych (M. P. z 1997 r. Nr 50, poz. 475), osoby niepełnosprawne mają prawo do życia w środowisku wolnym od barier funkcjonalnych. Ponadto w dniu 6 września 2012 r. Polska ratyfikowała przyjętą w dniu 13 grudnia 2006 r. przez Zgromadzenie Ogólne Narodów Zjednoczonych Konwencję o prawach osób niepełnosprawnych (Dz. U. z 2012 r., poz. 1169), zobowiązującą do umożliwienia osobom niepełnosprawnym niezależnego życia i pełnego udziału we wszystkich jego sferach. Wobec powyższego wszelkie instytucje państwowe winny podejmować działania ukierunkowane na urzeczywistnienie praw osób z niepełnosprawnością.

Uprzejmie proszę o przesłanie do Zespołu Krajowy Mechanizm Prewencji kserokopii decyzji, o których mowa w punkcie 1.6 odpowiedzi z dnia 7 listopada 2013 r.

Z poważaniem

Michał Kleszcz

Główny specjalista